

Žygimantas Pavilionis tiki „Sugrįžtančios Lietuvos“ galimybėmis

Ž. Pavilionis susitikime su LGUVO nariais.

LGUVO „Sugrįžus“ nuotraukos

LINA VAITIEKŪNAITĖ

Kokias galimybes atveria Lietuva į ją sugrįžtantiems tėvynainiams iš kitų pasaulio kraštų? Kodėl verta į ją sugrįžti? Kokios Lietuvoje matomos perspektyvos ir koks lietuvių skaičius nusprendžia pasirinkti gyvenimą gimtoje šalyje? Į šiuos ir kitus klausimus atsakinėjo ir apie emigraciją bei grįžimą į Lietuvą diskutavo Lietuvių, gyvenusių užsienyje, visuomeninės organizacijos (LGUVO) „Sugrįžus“ nariai, į susitikimą pasikvietę LR Seimo narį, buvusį Lietuvos nepaprastą ir įgaliojantį ambasadorių Jungtinėms Amerikos Valstijoms ir Meksikai Žygimantą Pavilionį.

Savo veiklos dešimtmetį skaičiuojanti organizacija, laikydama tradicijų nuolat organizuoja narių ir jų draugų susitikimus, taip siekdama įgyvendinti iškeltus pagrindinius LGUVO tikslus ir uždavinius – keistis patirtimi ir informacija apie grįžimą į Lietuvą galimybes, dalyvauti projektuose migracijos klausimais su kitomis organizacijomis, Lietuvos valstybinėmis institucijomis bei užsienio organizacijomis, perteikti savo įgytą patirtį įvairiose srityse.

Mato pavyzdį tarpukario Lietuvoje

Sukaupęs ilgametę diplomato patirtį, naujos kadencijos LR Seime koordinuojantis užsienio reikalų ir migracijos klausimus, Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisijos narys Ž. Pavilionis sakė, yra pasiryžęs įgyvendinti „Sugrįžtančios Lietuvos“ planą ir tiki galimybe jį padaryti realybe – sudaryti sąlygas užsienyje gyvenantiems lietuviams grįžti gyventi į Lietuvą.

„Jau esame parėnę ne vieną projektą, kuriems priimti Seime reikės milžiniškos paramos, – sakė LR Seimo narys. – Pavyzdžiui, visai Lietuvai aktualų dvigubos pilietybės klausimą, tikime, šį kartą pavyks išspręsti – galėsime įteisinti dvigubą pilietybę. Patys Konstitucinės teisės ekspertai pripažįsta, kad Lietuvos Respublikos Konstitucija nėra viską griežtai apribojanti. Juo labiau, ji buvo priimta 1992 metais, kai visi bijojom Rytų invazijos. Dabar mes nesame vieni – priklausome ES ir NATO. Pusė mūsų tautos yra išvažiavusi būtent į šių sąjungų šalis ir dalis jų nori sugrįžti. Nebijokime ir sudarykime sąlygas jiems kurtis Lietuvoje, joje įgyvendinti tai, ką išmoko gyvendami svetur.“

Politikas, kalbėdamas šiuo klausimu, nebijojo prisiminti ir tarpukario Lietuvos veiklos, kada prezidentas A. Smetona 1928 m. taip pat atvėrė dvigubos pilietybės galimybes Amerikos lietuviams, galėjusiems grįžti iš ekonominės depresijos kamuojamos Amerikos: „Daugybė lietuvių tuomet grįžo namo su

investicijomis ir patirtimi. Taip Kauno Lietuva tapo normalia ir pasaulyje vertinama valstybe. Dabar Brexit Didžiojoje Britanijoje gal ir nėra ‘depresija’, bet vis tiek pastebime lietuvių nerimą ir baimę dėl ateities. Manau, kad turime nemažai galimybių bent dalį lietuvių susigrąžinti iš Jungtinės Karalystės ir ne tik iš jos.“

Kokios priemonės dar neišnaudotos?

Pasak politiko, yra įvairių pavyzdžių ir kitų valstybių jau naudojamų priemonių, kuriomis Lietuva gali pasinaudoti: „LR Seimo Migracijos komisijoje vieningai priėmė sprendimą kreiptis į LR Vyriausybę, kad būtų sukurta viena institucija, kuri rūpintųsi sugrįžėliais 24 valandas per parą, kad būtų sukurta strategija, kaip kviestis savo tautiečius, ir žinoma, pasimokyti iš kitų šalių, kuriose naudojamos efektyvios priemonės. Pavyzdžiui, Izraelyje veikia ministerija, kuri dirba žmonių grįžimo klausimais. Ten grįžtantiems suteikia laikiną pastogę ir faktiškai įdarbina (suranda pirmąjį darbą). Dar pradžia skiria tam tikrą pinigų sumą ir suteikia pilietybę. Tai yra daug. Po to vyksta darbas su bendruomenėmis – jas lanko ir kalbina, kiekvienam pateikia argumentus, kodėl verta sugrįžti.“

Kita Lietuvai pavyzdžiu galinti būti, pasak pašnekovo, yra Airija, kurioje dirbama su smulkiu ir vidutiniu verslu, jam dar primokama už kiekvieną darbo vietą, jeigu jas sukuria regionuose. Tai yra sąmoninga veikla, nukreipta į bendruomenes.

„Dabar mūsų tautiečiai, norintys sugrįžti, pavyzdžiui, rūpinasi vaikais ir neranda Lietuvos mokyklose pereinamųjų-išlyginamųjų klasių. Todėl čia reikia žingsnių reformuojant švietimo sistemą, – pastebėjo Ž. Pavilionis. – Kitiems paprasčiausiai trūks-

ta tiek tiek didesnio atlyginimo. Nors jis gal būtų ir mažesnis nei dabar jo gaunamas darbo užmokestis užsienyje, viską sudėjus – artimuosius, gimtinę, ryšį su ja ir savo paties suvokimo vertę Tėvynėje – jie tikrai sugrįžtų.“

Pas mus Lietuvoje šiuo klausimu dirba 14 institucijų ir visos mato tik tai, kas joms yra aktualu. Mūsų verslui taip pat reikia sugrįžėlių, todėl verslininkai su savo pinigais ‘žvejoja’ tuos asmenis. Džiugu, kad nemažai ‘sužvejoja’. Bet kol kas tai yra tik maža saujelė entuziastų, neremiama jokiais pinigais.“

Ragina neužsidaryti

Kalbėdami apie investicijas, visi susitikimo dalyviai atkreipė dėmesį, kad kol kas Lietuvoje dėmesys skiriamas tik stambiam verslui: „Pas mus smulkaus verslo suvaržymai yra labai dideli, trūksta mokstinio paskatinimo plėsti savo verslą“.

Atsakydamas Ž. Pavilionis pritarė ir kiekvieną diskusijos dalyvį paragino plėstis: „Dabar viskas koncentruojasi aplink Vilnių, nes čia rinka yra labai didelė. Nedarome jokių pastangų išvežti investicijas į mažesnius miestus. Miestelių ir rajonų merai kartais tiesiog bijo, nes nemoka užsienio kalbų, nėra matę pasaulio ir pan. Čia – kūrybos reikalas, kurį kiekvienas meras gali atlikti. Pavyzdžiui, Los Angeles galima surengti lietuvių dienas, per jas pristatant ir pavaišinant lietuvišku maistu ir gėrimais. Tokiu būdu investuotojai, tikrai, greičiau susidomėtų galimybėmis Lietuvoje.“

Lietuviai yra išnaudojami

Politikas įvardino ir kitas priežastis, dėl kurių

lietuvius reikia susigrąžinti iš užsienio. Deja jos, pasak pašnekovo, nėra džiuginančios.

„Skaudžiausia Anglijoje pamatyti situacijas, kur daugybė lietuvių laikomi vergais – iš jų atimami dokumentai, jiems mokamas mažesnis nei minimalus atlyginimas ir jų gaunama atlyginimą dar nureketuoja nusikalstama veikla užsiiminėjantys lietuviai, jie nemoka anglų kalbos, todėl net nežino, kur kreiptis ir kaip gintis. Galima sakyti, dabar ten yra Čikaga, kokia ji Amerikoje buvo prieš 100 metų, – pasakojo LR Seimo narys.

Jis minėjo, kad Londone jau lankėsi mūsų policijos generalinis komisaras Linas Pernavas. Ten žada nuvykti ir LR ministras pirmininkas Saulius Skvernelis. „Tuo tarpu britų valdžia į mus taip ir žiūri ‘prižiūrėkit savo mafiją ir baikit mums patiems gėdą daryti’. Suprantame, kad britas jau nenori matyti tokių imigrantų. Todėl jis taip ir balsavo dėl Brexit, kai pamatė, kuo virsta jų gimtieji miestai ar kitos vietovės.

Tai yra patys baisiausi vaizdai. Ir niekas kol kas nesirūpino šiais lietuviais. Mes esame opozicijoje, bet su LR Vyriausybe, tikiu, kad šiuo klausimu galime kažką padaryti. Sujungus bendras jėgas, manau, galime sukurti taip vadinamą ‘bumerango efektą’. Tik reikia padirbėti”, – kalbėjo Ž. Pavilionis.

Didžiausia investicija – žmonės

Atsakydamas į klausimą, kokie dabar yra grįžtančiųjų skaičiai, pašnekovas sakė, kad į Lietuvą grįžtančių asmenų skaičiai džiugina. Iš Jungtinės Karalystės kasmet sugrįžta apie 10 000 žmonių, Norvegijos – 1 500, Airijos – apie 1 800. Tik deja, išvažiavimo skaičiai yra daug didesni. „Tuo negalime džiaugtis, bet vis tiek – lietuviai sugrįžta. Vien iš Didžiosios Britanijos grįžimas padidėjo 7–8 procentais”, – įvardino politikas.

Pasak jo, sugrįžtantys tautiečiai kartu parsiveža ir patirtį, įgytą Vakarų Europoje. Todėl tai yra aukso vertės žmonės, į kuriuos reikia investuoti, nes „protus” ir stipriausius britai jau dabar pasiima – suteikia pilietybę ir vilioja kitomis priemonėmis.

Ž. Pavilionis prisiminė, kad dar būdamas Lietuvos ambasadoriumi JAV pastebėjo, ką labiausiai Amerikos verslininkai vertino Lietuvoje: „Kai jų paklausiau, kodėl investavo Lietuvoje,

jie atsakė, kad tik dėl žmonių, kurie yra išsilavinę, gabūs, lojalūs, juos mylintys ir pan. Bet kartu jie paaiškino, kad mes patys nesuprantame, kad tai yra didžiausias mūsų turtas – mes mokame mažiausius atlyginimus, reikalaujame didžiausių mokesčių ir pan. Kol nesuprasime, kad mūsų turtas yra žmonės, nieko nepasieksime.”

Gali mokytis iš Amerikos

Buvęs Lietuvos ambasadorius JAV ir Meksikai Ž. Pavilionis prisiminė, kad tik atvykus į JAV, jam prie šios šalies reikėjo priprasti, nes iš pradžių jis dar buvo tikras europietis. Tačiau vėliau Ameriką jis pamilo. „Visų pirma patiko amerikiečių žmogiškumas. Žmogaus orumas ir laisvė JAV ugdoma nuo pirmų klasių mokykloje. Ten kiekvienas vertinamas kaip asmenybė. Nežinau, ar taip vyksta visose Amerikos mokyklose, bet mes matėme būtent tokią Ameriką, – pasakojo Ž. Pavilionis. – Vaikai ir dabar su džiaugsmu prisimena lietuviškas stovyklas, kuriose dar gyva tarpukario Kauno dvasia, taip pat yra skiepijamas patriotiškumas ir pilietiškumas.”

Pasak pašnekovo, JAV vaikai nuo mažens mokomi būti aktyviais: „Šioje šalyje išsilavinusių žmonių ir lyderių pagrindu yra sukurta visuomenė. Aišku, nėra taip blogai ir pas mus, bet dar yra, ko reikia iš Amerikos pasimokyti.”

Pagrindinėmis pamokomis Ž. Pavilionis įvardijo amerikietiško verslo kultūros pažinimą. JAV, pasak pašnekovo, verslo sprendimai priimami greitai ir netuščiažodžiau – žodis ir darbas čia yra tas pats, žmonės kalba iš širdies. Čia yra didžiausia ekonomika pasaulyje, todėl verslo galimybės Amerikoje taip pat milžiniškos. „Amerikiečiai yra paprasti ir nuoširdūs. Tačiau pas juos reikia eiti labai drąsiai, ir, galima sakyti, net agresyviai. Amerikiečius reikia atkakliai pratinti prie tavo siūlomo produkto, – pasakojo politikas ir paaiškino, kad tik taip verslui gali atsiverti didelės galimybės, kuriomis lietuviai dar ne visuomet ir pasinaudoja. JAV į lietuvių žiūrį kaip į europietį, kuris moka kalbas, turi savo istoriją, architektūrą ir kitas vertybes. Tuo reikia naudotis. Visi produktai, susiję su žmogaus smegenimis, tokie šaliai kaip Lietuva yra labai svarbūs ir gali būti puikiai investicija šioje šalyje. Svarbiausia tik – nesustoti ir eiti toliau!”

L. Mažylis: reikėjo šiek...

Atkelta iš 3 psl.

Prieš porą mėnesių kreipiausi į Vokietijos valstybės archyvą ir paklausiau, ką jie man gali patarti. Jie nurodė, kad yra Vokietijos užsienio reikalų ministerijos archyvas, į kurį reikia kreiptis atskirai ir bandyt ieškoti ten. Tą aš ir padariau.

Tai, kaip suprantu, Jūs nuo premijos atsisakytumėte?

Tai yra visiškai ne akademinio pobūdžio aiškinimai ir aš su tuo labai norėčiau būti siejamas. Iš tiesų nenorėčiau to komentuoti.

Ir pabaigai, kaip Jūsų turimos profesijos, politikos ir chemijos žinios padėjo šioje paieškoje. Juk, anot istorikų, tokiems archyvininkams tyrinėjimams reikia net specialaus rimto mokslinio pasirošimo?

Atsakysiu paprastai. Tokiam atradimui prireikė mąstymo skriesuvo, šiek tiek avantiūrizmo ir drąsos.

Dėkoju už pokalbį, gero skrydžio.

P.S. Tuo metu, kai viešoje erdvėje profesorių Liudą Mažylį sveikino kolegos ir visa Lietuva, pasklido įvairių insinuacijų, neva, kodėl ne istorikas, o kažkoks tik istorijos mėgėjas L. Mažylis ėmė ir surado šį Lietuvai svarbų istorinį dokumentą. Žinomas istorijos profesorius Alfredas Bumblauskas nedaugžodžiavo ir viešai suabejojo ne tik profesoriaus istorinių žinių kompetencija, bet ir sukritikavo rasto dokumento tikrumą.

Tačiau kita istorikų bendruomenės dalis nuoširdžiai džiaugėsi profesoriaus radiniu. Pavyzdžiui, istorikas Šarūnas Liekis buvo tas kolega, kuris parėmė Liudo Mažylio norą vykti į Berlyną ir suorganizavo jam komandiruotę. Kitas istorikas, Vilniaus universiteto docentas Aurimas Švedas apie šią situaciją pasidalino tokiomis mintimis: „Tai yra puikusia dovana mums visiems belaukiant Vasario 16-osios ir jos sukurtos valstybingumo idėjos bei modernios valstybės šimtmečio minėjimo. Profesoriaus Liudo Mažylio sėkmė yra nuostabus įvykis šio mokslininko ir visų mūsų akademijos gyvenime. Ir čia nereikia ieškoti priešpriešos

Kalbėjosi
Rasa Sėjonaitė

Su istoriniu dokumentu – Vokietijos užsienio reikalų ministerijos valstybės ministras Europos reikalams Michael Roth (k.) ir Lietuvos ambasadorius Vokietijoje Deividas Matulionis. Lietuvos Respublikos ambasados Vokietijoje nuotrauka

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

**Skaitykite
„Draugą“ greičiau!**
www.draugas.org
773-585-9500

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei
kitų skausmų gydymas

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220